

Oponentský posudek k rigorózní práci Mgr. Václavy Lukešové s názvem Právní systémy současného světa se zaměřením na srovnání kontinentálního a angloamerického právního systému

Obecně

Předložená práce je typickým tématem právní komparatistiky na nejobecnější úrovni. Věnuje se jednotlivým typům právních kultur v celosvětovém měřítku. To znamená, že se nevyčerpává pouze popisem standardních dvou (resp. tří) „velkých typů právní kultury“, ale věnuje se i právnímu prostředí východní polokoule (Indie, Čína, Japonsko, země afrického kontinentu).

Z hlediska rozvržení materie je práce soustředěna zejména na právní kultury nám nejbližší, tj. na právo kontinentální a angloamerické.

K formálním požadavkům na rigorózní práce

Svoji délkou je práce dostatečná. Vychází z dostatečně širokého okruhu literatury, které odpovídá i poznámkový aparát.

Co se týče struktury práce, lze k ní mít drobné výhrady spočívající například v tom, že dílčí shrnutí nejsou výrazněji oddělena od předchozích pasáží.

Po stránce jazykové je práce spíše průměrná, nelze nicméně říci, že by v tomto ohledu trpěla většími nedostatky.

Jistou výhradu lze mít k citacím soudních rozhodnutí tuzemských soudů, která autorka cituje tak, že se jedná o „rozhodnutí č.“, ovšem jde o spisovou značku rozhodnutí.

K obsahu práce

Určitou slabinou práce je skutečnost, že je spíše kompilací dostupné literatury, kterou autorka tematicky uspořádala a poznatky v literatuře obsažené přepsala do své práce. V některých částech práce je takový přístup pochopitelný. Jedná se např. o pasáže věnované Asii, Africe apod. Pro ucelenější popis tamních právních systémů by práce stejně nedávala dostatečný prostor.

Očekával bych však v tomto ohledu o něco přesvědčivější přístup ve vztahu k nám nejbližším právním kulturám. Podle seznamu použité literatury by bylo možno předpokládat, že se autorka s informacemi tam obsaženými sžila natolik, aby byla schopna je lépe uspořádat a pro účely práce zpracovat. Přesto i zde práce působí spíše jako kompilace sice tematicky spojených, avšak nepřilíš uspořádaných výroků.

V důsledku toho jsou v práci obsaženy obsahově rozporné závěry. Tak např. na str. 53 uvádí autorka, že ve 20. století hraje v Anglii prvořadou úlohu zákonodárství., avšak na str. 62 uvádí, že nejvýznamnějším pramenem práva je v tomto prostředí precedens. Naopak na str. 67 hovoří autorka o přednosti zákona před precedentem, avšak na str. 68 uvádí, že zákon je tradičně chápán jako sekundární pramen práva.

V zásadě lze z těchto rozporů vyváznout jedině větším důrazem na dané prostředí, a dále na dobu, o které se hovoří.

V trochu jiném ohledu lze výtky směřovat do oblasti kontinentálního práva. Jedná se zejm. o měnící se vztah zákona a soudní judikatury. Autorčin popis míry relevance soudních rozhodnutí se zdá být velmi zjednodušující, nereflektující realitu. Přitom v této oblasti existuje řada snadno dostupných tuzemských judikátů této problematice se věnujících, z nichž

Lze snadno odvodit přesvědčivější závěry. Za poměrně velký nedostatek považuji velmi malý důraz kladený na evropské právo.

Celkově se mi zdá, že by autorka udělala dobře, kdyby zejména dominující typy právní kultury popisovala na základě doktrinárních východisek, resp. z pozice jednotlivých právně filozofických směrů, které povahu práva ovlivnily. To se prakticky vůbec nestalo. Autorka sice popisuje období recepce římského práva, nicméně dále již nerozebírá moderní směry právního myšlení, ať už je to právní pozitivismus nebo naopak iusnaturalismus či sociologické právní koncepce. Vliv těchto směrů právního myšlení však nelze podceňovat zejména v kontinentálním prostředí. V angloamerickém prostředí je situace poněkud odlišná, protože tamní právo je právo praktiků, nikoliv teoretiků, nicméně ani zde nelze podceňovat např. vliv J. Benthema a dalších, pokud jde anglické právo, nebo naopak např. školy právního realizmus v prostředí americkém.

V těchto směrech postrádám v práci hlubší znalostní základ.

Shrnutí

Po stránce formální, ale i po stránce materiální splňuje práce požadavky na tento typ prací kladený. Lze ji proto se shora uvedenými výhradami doporučit k obhajobě.

Autorka by však měla u obhajoby minimálně vysvětlit rozpory, které se v práci objevují, aby ukázala, že se v problematice orientuje.

V Praze dne 6. srpna 2014

JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.